

Lovforslaget fattes under Forhandling.

Forslagsstilleren (Veth): Det vil maaste være i det høje Tings Grindring, at da der for ikke mange Dage siden her blev forelagt et Forslag til Beslutning, som ikke alene udtalte et levende Ønske om en snarlig Omordning af Retsplejen i Overensstemmelse med Grundlovens §§ 74 og 71, men tillige opfordrede den højtærede Justitsminister til at foretage de fornødne Skridt til en saadan Reformens Gennemførelse, kunde jeg ikke give dette Forslag til Beslutning min Stemme. Jeg motiverede denne min Stemmegivning ganske kort og navnlig ogsaa ved saglige Betragtninger, men da Spørgsmaalet om Retsreformen nu atter synes at være kommet paa Dagsordenen, saa har jeg følt mig opfordret til ligesom tidligere at fremsætte et Forslag til en Omordning af Retsplejen. Det fremtræder ganske vist under en beskednere Titel. Jeg har til den Ende med den korte Frist, som var mig givet, forsøgt atter at gennemarbejde mit tidligere Forslag og at fremlægge det i en — forhaabentlig — noget forbedret Skikkelse. Jeg er for mit personlige Vedkommende efter min hele Livsbane og Livsvirksomhed gaaet ud fra, at det kunde findes i sin Orden, at jeg ikke, naar jeg erklærer mig uenig i de Forslag, som tidligere bleve forelagte af den højtærede Justitsminister, i det mindste i særdeles væsentlige Punkter, indskrænker mig kun til en Kritik af disse Forslag, men tillige udarbejder Forslag, som indeholde det Grundlag og i det mindste i Hovedtrækkene de nærmere Bestemmelser efter hvilke jeg mener, at Grundlovens §§ 74 og 71 bør fuldbygges her i Landet. Jeg tror i det hele, at det maa anses for ret anbefalelsesværdigt ikke at indskrænke sig kun til en Kritik af noget foreliggende, men dersom man tror sig i Stand til at forsøge det, da at sige, hvorledes man da mener, det anderledes skal være. Det blev under de Forhandlinger, som fandt Sted over det Forslag til Beslutning, som jeg nys nævnte, saa vel af den ærede Forslagsstiller den Gang som af den højtærede Justitsminister, anset som noget, der var givet, som noget, der var en Selvfølge, at der ved denne Opfordring til Justitsministeren sigtedes til de Retsreformforslag, som den højtærede Justitsminister — jeg tror, sidst for omtrent en halv Snes Aar siden — har forelagt her i dette Ting, hvorved selvfølgelig ikke var udelukket — hvad der ogsaa blev betonet af den højtærede Justitsminister — en fornyet Gennemarbejdelse af disse Lovforslag, forinden de atter bleve forelagte. Men det, som jeg har til-

figtet ved det foreliggende Lovforslag, er blandt andet ogsaa det, for mit Vedkommende at bidrage mit til, at det høje Ting kunde have en yderligere Lejlighed til at træffe et Valg med Hensyn til det Grundlag, paa hvilket den Retsreform skal bygges, som omtales i Grundlovens § 74. Det Grundlag, som den højtærede Justitsminister har valgt til de af ham i sin Tid forelagte Forslag, karakteriseres blandt andet derved, at det, som nærmere paavist i de Anmærkninger, hvormed jeg har ledsaget det foreliggende Forslag, gaar ud paa et gennemgaaende Brud med de Grundsetninger, hvorpaa den nu bestaaende Retspleje hos os er bygget. Jeg har allerede den Gang, da disse Forslag for en halv Snes Aar siden var fremme, udtalt, at jeg for mit Vedkommende — og jeg stod i saa Henseende ikke alene — maatte have stor Betænkning ved — og jeg gentog det i korte Ord for saa Dage siden — maatte have stor Betænkning ved saaledes at gaa til et gennemgaaende Brud med den hos os nedarvede og i Tidernes Løb udviklede Retspleje og i Stedet derfor sætte noget andet, om hvilket jeg i hvert Fald maa formene, at det ikke er kendt i sine Principper noget andet Steds fra i de civiliserede Lande. Jeg har ment, at dette maatte anses for særdeles betænkligt, og at den Vej, man burde gaa, tværtimod maatte være en ganske anden, nemlig den at bygge paa, hvad der hos os gennem saa mange Aarhundreder har udviklet sig, men deri at foretage de Forandringer og de Rettelser, som Tidens Krav og Erfaringen har lært paatrænges, og da navnlig i den Retning, som Grundlovens § 74 nærmere paapeger. Det Princip, som kan siges at beherske de Retsreformforslag, som bleve fremlagte af den højtærede Justitsminister i sin Tid, ere, som det ogsaa udtrykkelig fremhæves i de Motiver, der vare medgivne disse og i Processkommissionens Betænkning — det saakaldte „Umiddelbarhedsprincip“, et Princip, der gaar ud fra, at Sandhedens rette Erkendelse og en retfærdig Dom bedst opnaas derved, at de Dommere, som dømme i Sagen, selv se og høre de Vidner, som blive kaldte til at vidne i Sagen, altsaa kaldte til at oplyse denne ved Vidnesbyrd. Dette Princip, dette Umiddelbarhedsprincip, som altsaa er den ledende Tanke i den højtærede Justitsministers og Processkommissionens Forslag, saaledes som de ere komne til os, er af den Vækkelse, at man i disse Forslag — som jeg tidligere udførlig har forsøgt at paavise og ogsaa i et Foredrag, som jeg den Gang holdt, da disse Forslag bleve behandlet her i Tinget, og som jeg yder-